

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘

องค์การบริหารส่วนตำบลแสงอรุณ
อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘

องค์การบริหารส่วนตำบลแสงอรุณ
อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

คำนำ

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ตามที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและคณะกรรมการปฏิรูปประเทศเสนอ โดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) ได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินการ ตามกิจกรรมปฏิรูปที่สำคัญ (Big Rock) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ พัฒนาระบบราชการไทยให้โปร่งใส ไร้ผลประโยชน์ และกิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การพัฒนามาตรการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ เห็นชอบกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินการ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การพัฒนามาตรการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ ตามที่สำนักงาน ป.ป.ท. เสนอ โดยกรอบการดำเนินการกำหนดให้หน่วยรับงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร งบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณพ.ศ.๒๕๖๗ ที่มีวงเงินตั้งแต่ ๕๐๐ ล้านบาทขึ้นไป ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของโครงการ พร้อมเสนอมาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมส่งมายังสำนักงาน ป.ป.ท. เพื่อติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินโครงการ และรายงานต่อ คอตช.เพื่อรับทราบ

นอกจากนี้ สำนักงาน ป.ป.ท. ยังได้ขับเคลื่อนให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการ ระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต โดยมีศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) ซึ่งเป็นกลไกภายใต้ศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (ศอตช.) เป็นกลไก หลักในการขับเคลื่อนหน่วยงานภายในสังกัด/กำกับ ทั้งหน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัด

เพื่อเป็นการพัฒนาประสิทธิภาพให้การประเมินความเสี่ยงการทุจริต องค์การบริหารส่วนตำบล แสงอรุณ จึงได้จัดทำ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนประจำปี งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ตามมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission) เพื่อกำหนดมาตรการในการป้องกันการทุจริตในการดำเนินงานหรือการปฏิบัติงาน โดยให้มีการวางระบบ พัฒนามาตรการ วิธีการลด ความเสี่ยงการทุจริต และขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตของหน่วยงาน เพิ่มประสิทธิผลของ การบริหารความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐได้อย่างแท้จริง รวมถึงสร้างภาพลักษณ์และความเชื่อมั่น ให้กับประชาชน ต่อไป

หน่วยตรวจสอบภายใน
องค์การบริหารส่วนตำบลแสงอรุณ

สารบัญ

หน้า

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๑
๑.๓ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง	๒
๑.๔ การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร	๓
๑.๕ กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๓
๑.๖ การตอบสนองความเสี่ยง (Risk Assessment)	๔
๑.๗ กิจกรรมการควบคุม (Control Actives)	๔
๑.๘ สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)	๔
๑.๙ การติดตามประเมินผล (Monitoring)	๔
๑.๑๐ องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต	๔

บทที่ ๒ ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๒.๑ ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๕
๒.๒ ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตมี ๕ ขั้นตอน	๕
ขั้นตอนที่ ๑ การคัดเลือกกระบวนการงานหรือโครงการ	๕
ขั้นตอนที่ ๒ การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	๖
ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๖
ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๑๑
ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	๑๔

บทที่ ๑

บทนำ

๑. หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๙ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยงโดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด และกระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒ ตามหนังสือที่ กค ๐๔๐๙.๔/ว ๒๓ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๒ เพื่อให้การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นไปตามเจตนารมณ์ มาตรา ๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๘ พ.ศ. ๒๕๕๓ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๖ ที่กำหนดว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้

- ๑) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
- ๒) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- ๓) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- ๔) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
- ๕) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์
- ๖) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
- ๗) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

องค์การบริหารส่วนตำบลแสงอรุณ จึงได้จัดทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม กรณีการให้หรือรับของขวัญของกำนัลหรือผลประโยชน์อื่นใด จากการปฏิบัติหน้าที่เพื่อกำหนดเป็นมาตรการสำคัญในการป้องกันการทุจริตและการบริหารงาน ที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ ใช้เป็นกลไกในการดำเนินงาน การกำกับติดตาม และการประเมินผลด้านการป้องกันการทุจริตในประเด็นผลประโยชน์ทับซ้อนระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม เป็นการดำเนินงานที่เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ (Integrity and Transparency Assessment : ITA)

๒. วัตถุประสงค์ของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

- ๑) เพื่อส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมสุจริต และแสดงเจตจำนงสุจริตในการบริหารงานไม่ก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม
- ๒) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาต่อการบริหารงาน แก่ผู้รับบริการผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และประชาชน
- ๓) เพื่อสร้างความมุ่งมั่นในการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล

- ๔) เพื่อตรวจสอบการบริหารงานและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในทุกระดับ ไม่ให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวในตำแหน่งหน้าที่อันมิควรได้โดยชอบตามกฎหมาย ให้ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดียืนหยัดการกระทำที่ถูกต้อง เป็นธรรม ถูกกฎหมาย โปร่งใส และตรวจสอบได้
- ๕) เพื่อให้บุคลากรได้รับรู้ ตระหนักและเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างเป็นระบบในทิศทางเดียวกัน
- ๖) เพื่อลดโอกาสและผลกระทบที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อการดำเนินงานที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตให้อยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้และสามารถยอมรับได้และสามารถควบคุมได้ ตรวจสอบได้อย่างมีระบบ
- ๗) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันในการบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
- ๘) เพื่อให้การปฏิบัติราชการมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกิดผลสัมฤทธิ์ เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน
- ๙) เพื่อป้องกันความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

๓. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง

๓.๑ ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วยดังนี้

๑. ภัยธรรมชาติ (Natural Environment)
๒. เศรษฐกิจ (Economic)
๓. การเมือง (Political)
๔. สังคมและวัฒนธรรม (Social & Culture)
๕. เทคโนโลยี (Technological)
๖. สภาพแวดล้อม (Environmental)
๗. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders)

๓.๒ ปัจจัยภายใน ประกอบด้วยดังนี้

๑. คณะผู้บริหาร/กลยุทธ์ในการบริหารองค์กร (Strategy)
๒. โครงสร้างองค์กร (Structure) ที่ไม่เหมาะสมกับภารกิจ
๓. การเมือง (Political)
๔. สังคมและวัฒนธรรม (Social & Culture)
๕. เทคโนโลยี (Technological)
๖. รูปแบบการบริหารจัดการ (Style) พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารและพนักงานในองค์กร
๗. ค่านิยมร่วม (Shared Values) ของบุคลากรในองค์กรที่มีเป้าหมาย ทิศทางเดียวกันในอันที่จะปฏิบัติราชการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกิดผลสัมฤทธิ์ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนหากไม่มีค่านิยมร่วมกันแล้วก็จะเกิดปัจจัยเสี่ยงที่เป็นอุปสรรคในการบรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติราชการการบริหารความเสี่ยง

๔. การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระกิจการงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนการปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานตามหลักภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้เกี่ยวข้อง เป็นลักษณะ pre-decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยงเป็นการสอบทาน post-decision

๕. กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

รูปแบบการประเมินความเสี่ยง ตามมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission) จำแนกได้ ๔ ประเภท ดังนี้

๑) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk : S) เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนด แผนกลยุทธ์ นโยบาย แผนงาน โครงการ แผนดำเนินงาน ที่นำไปปฏิบัติไม่เหมาะสม อันส่งผลกระทบต่อการบริหารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ขององค์กร ไม่เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด

๒) ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk : O) เป็นความเสี่ยงที่จะเกิดจากการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ หรือหนังสือสั่งการ หรือหลักวิชาการ การไม่มีความรู้ความสามารถทักษะในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ การจงใจละเว้น ความประมาทเลินเล่อ ขาดการกำกับดูแลหรือควบคุมภายในที่ดี โดยครอบคลุมถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ/อุปกรณ์/เทคโนโลยีสารสนเทศ/บุคลากรในการปฏิบัติงาน และความปลอดภัยของทรัพย์สิน

๓) ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk : F) เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการปฏิบัติงานด้านการเงิน การบัญชี ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หนังสือสั่งการ หลักวิชาการที่กำหนดไว้ หรือไม่มีความรู้

๔) ความเสี่ยงด้านปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือที่เกี่ยวข้อง (Compliance Risk: C) เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการไม่สามารถปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องได้ หรือกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หนังสือสั่งการต่างๆ ไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน หรือไม่สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ สถานการณ์ปัจจุบัน (ระเบียบล้าหลัง) อาจทำให้เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน

การบริหารจัดการความเสี่ยงตามมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission)

๑) สภาพแวดล้อมภายในขององค์กร (Internal Environment) เช่น นโยบายของผู้บริหาร วัฒนธรรม องค์กร ค่านิยมร่วม ความรู้ความสามารถ ทักษะของบุคลากร กระบวนการบริหารงานทรัพยากรทางการบริหาร ระเบียบ กฎหมาย สารสนเทศ การติดตามประเมินผลฯ

๒) การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting) องค์กรต้องกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการบริหารความเสี่ยงไว้อย่างชัดเจนและเหมาะสม

๓) การบ่งชี้เหตุการณ์หรือปัญหาที่จะเกิดขึ้น (Event Identification) เป็นการรวบรวมเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นกับหน่วยงาน ทั้งในส่วนของปัจจัยเสี่ยงที่เกิดจากภายในและภายนอกหน่วยงาน

๔) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) เป็นการจำแนกและจัดลำดับการประเมินความเสี่ยงที่มีอยู่โดยการประเมินจากโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) โดยสามารถประเมินความเสี่ยงจากปัจจัยภายใน

๖. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริตประกอบด้วย pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ opportunity หรือโอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่างๆ คุณภาพการควบคุมกำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือการหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

องค์ประกอบของการทุจริต หรือสามเหลี่ยมทุจริต (The Fraud Triangle)

๗. การตอบสนองความเสี่ยง (Risk Assessment) เป็นการดำเนินการหลังจากที่องค์กรสามารถบ่งชี้ความเสี่ยงขององค์กรและประเมินความสำคัญของความเสี่ยง โดยนำความเสี่ยงไปแก้ไขด้วยวิธีการอันเหมาะสมด้วยวิธีการ ๔ วิธี ดังนี้

๑) การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Risk avoidance) หมายถึง การเลิกหรือไม่กระทำในสิ่งที่จะก่อให้เกิดความเสียหายหรือความเสี่ยง

๒) การควบคุมความสูญเสีย (Risk reduction) มี ๒ วิธี คือ ๑) การป้องกันมิให้เกิดความเสียหาย ๒) การควบคุมความรุนแรงของความสูญเสียให้มีผลกระทบในวงกว้าง

๓) การแบ่งความเสี่ยง (Risk Sharing) คือ วิธีการลดโอกาสที่จะเกิดความเสียหายหรือโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย

๔) การยอมรับความเสี่ยง (Risk Acceptance) คือ ยอมรับว่าการดำเนินงานขององค์กรมีความเสี่ยงในบางประเด็น เป็นความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ หรือน่าจะเกิดขึ้นน้อย โดยมีวิธีการหรือสามารถป้องกันได้ไม่เพิ่มความเสี่ยงยิ่งขึ้นจนไม่สามารถยอมรับได้

๘. กิจกรรมการควบคุม (Control Actives) คือการกำหนดกิจกรรมและการปฏิบัติต่างๆ ที่จะกระทำเพื่อลดความเสี่ยง และทำให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร เช่นการกำหนดกระบวนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความเสี่ยงให้กับบุคลากรภายในองค์กร เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจว่าจะสามารถจัดการกับความเสี่ยงนั้นได้อย่างถูกต้องและเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๙. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication) คือ ระบบสารสนเทศและการติดต่อสื่อสารที่ดีมีคุณภาพ

๑๐. การติดตามประเมินผล (Monitoring) คือ การติดตามประเมินผลการบริหารจัดการความเสี่ยงประจำองค์กรว่าระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ถือหรือปฏิบัติอยู่นั้นมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลหรือไม่มีประเด็นใดสมควรแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือดียิ่งขึ้นไป

บทที่ ๒

ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๒.๑ ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

องค์การบริหารส่วนตำบลแสงอรุณ จะแบ่งความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ ประกอบด้วย ๔ ประเด็น ดังนี้

๑. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘
๒. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจตามกฎหมาย
๓. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการจัดซื้อจัดจ้าง
๔. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการบริหารงานบุคคล

๒.๒ ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตมี ๕ ขั้นตอน

๑. การคัดเลือกกระบวนการงาน หรือโครงการ
๒. การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
๓. การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
๔. การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
๕. การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๑ การคัดเลือกกระบวนการงาน หรือโครงการ

จะแบ่งความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ ประกอบด้วย ๔ ประเด็น ดังนี้

๑. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘
๒. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจตามกฎหมาย
๓. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการจัดซื้อจัดจ้าง
๔. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการบริหารงานบุคคล

ขั้นตอนที่ ๒ การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

ตารางระบุความเสี่ยงการทุจริต (Know factor และ Unknow factor)

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง	มาตรการ/แนวทาง/วิธีการบริหารจัดการความเสี่ยง	
		Know factor (ความเสี่ยงที่เคยเกิด)	Unknow factor (ความเสี่ยงที่ไม่เคยเกิด)
(๑) ความเสี่ยงการทุจริตด้านการอนุมัติอนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	๑) เจ้าหน้าที่มีการเรียกรับสินบน เพื่อช่วยให้การพิจารณาอนุมัติ อนุญาตง่ายขึ้น หรือได้รับการยกเว้น หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย		✓
	๒) เจ้าหน้าที่มีพฤติกรรมเลือกปฏิบัติกับประชาชน ผู้มาติดต่อราชการโดยไม่ให้บริการแก่ประชาชนตามลำดับอันเนื่องมาจากความสัมพันธ์ส่วนตัว หรือการให้สิทธิพิเศษแก่คนบางกลุ่ม หรือมีการติดสินบนเพื่อให้ได้คิวด้านการอนุมัติ อนุญาตตามพระราช บัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ เรื้อรัง		✓
(๒) ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจตามกฎหมาย	๑) การใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ในทางมิชอบ เพื่อเรียกรับผลประโยชน์ หรือให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ เพื่อให้เกิดผลต่อ การสนับสนุนแผนงานโครงการ		✓

ประเด็นความเสี่ยงการ ทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง	มาตรการ/แนวทาง/วิธีการบริหาร จัดการความเสี่ยง	
		Know factor (ความเสี่ยงที่เคยเกิด)	Unknown factor (ความเสี่ยงที่ไม่เคยเกิด)
(๓) ความเสี่ยงการ ทุจริตด้านการจัดซื้อ จัดจ้าง	๑) เจ้าหน้าที่เรียกรับ สินบนหรือเงินทอนใน การจัดซื้อจัดจ้าง โดย ร้านที่มีเงินทอนเยอะจะ ได้รับการพิจารณาก่อน เป็นอันดับแรก ทำให้ได้ พัสดุที่ไม่มีคุณภาพ ไม่ ตรงตามคุณลักษณะหรือ ความต้องการที่จะใช้งาน		✓
(๔) ความเสี่ยงการ ทุจริตด้านการบริหาร งานบุคคล	๑) ผู้บริหารเรียกรับ สินบนจากเจ้าหน้าที่ ที่ ติดต่อมาเพื่อขอโอน/ย้าย หรือบรรจุแต่งตั้ง		✓
	๒) ผู้บริหารเรียกรับ สินบนจากพนักงานจ้าง เพื่อแลกกับการต่อสัญญา จ้าง		✓

ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

องค์การบริหารส่วนตำบลแสงอรุณ กำหนดหลักเกณฑ์สำหรับการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของ กระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมินโดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือด้านโอกาส (Likelihood) และด้าน ผลกระทบ (Impact) และการให้คะแนนทั้ง ๒ ปัจจัย รายละเอียด

๑. ด้านโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงใน ช่วงเวลาหนึ่งในรูปของความถี่ หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้นๆ

➤ เกณฑ์กำหนดระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต (Likelihood)

ตารางระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต (Likelihood)		
ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นเป็นประจำ หรือ
		มีโอกาสเกิดขึ้นมากกว่า ๕ ครั้ง/ปี
๔	สูง	มีโอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้ง หรือ
		มีโอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน ๔ ครั้ง/ปี
๓	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง หรือ
		มีโอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน ๓ ครั้ง/ปี
๒	น้อย	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยครั้ง หรือ
		มีโอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน ๒ ครั้ง/ปี
๑	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นได้ยาก หรือ
		มีโอกาสเกิดขึ้น ๑ ครั้ง/ปี

๒. ด้านผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้นโดยสามารถแบ่งเป็นผลกระทบที่ไม่ใช่ทางการเงินและผลกระทบทางการเงิน

➤ เกณฑ์กำหนดระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ที่ส่งต่อการดำเนินงาน

ตารางระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)			
ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย (ผลกระทบทางการเงิน)	คำอธิบาย (ผลกระทบที่ไม่ใช่ทางการเงิน)
๕	สูงมาก	ความเสียหายตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป	เกิดความเสียหายต่อรัฐ เจ้าหน้าที่ถูกลงโทษ ชี้มูลความผิด เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม
๔	สูง	ความเสียหายตั้งแต่ ๕๐๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท	ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบ ด้านความโปร่งใส สื่อมวลชนลงข่าวอย่างต่อเนื่องและสังคมให้ความสนใจ
๓	ปานกลาง	ความเสียหายตั้งแต่ ๒๕๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท	หน่วยงานตรวจสอบเข้าทำการตรวจสอบข้อเท็จจริง
๒	น้อย	ความเสียหายตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๒๕๐,๐๐๐ บาท	ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงาน มีคนร้องเรียนแจ้งเบาะแส
๑	น้อยมาก	ความเสียหายต่ำกว่า ๑๐๐,๐๐๐ บาท	แทบจะไม่มี

ตารางการประเมินระดับค่าความเสี่ยงการทุจริต

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับโอกาสที่จะเกิดการทุจริต	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ	ค่าความเสี่ยง (โอกาส x ผลกระทบ)
(๑) ความเสี่ยงการทุจริตด้านการอนุมัติอนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	๑) เจ้าหน้าที่มีการเรียกรับสินบน เพื่อช่วยให้การพิจารณาอนุมัติ อนุญาตง่ายขึ้น หรือได้รับการยกเว้นหรือไม่เป็นไปตามกฎหมาย	๓	๑	๓
	๒) เจ้าหน้าที่มีพฤติกรรมเลือกปฏิบัติกับประชาชนผู้มาติดต่อราชการโดยไม่ให้บริการแก่ประชาชนตามลำดับอันเนื่องมาจากความสัมพันธ์ส่วนตัวหรือการให้สิทธิพิเศษแก่คนบางกลุ่ม หรือมีการติดสินบนเพื่อให้ได้คิวด้านการอนุมัติ อนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ เร็วขึ้น	๓	๑	๓
(๒) ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจตามกฎหมาย	๑) การใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในทางมิชอบ เพื่อเรียกรับผลประโยชน์ หรือให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ เพื่อให้เกิดผลต่อการสนับสนุนแผนงานโครงการ	๒	๒	๔

ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับโอกาสที่จะเกิด การทุจริต	ระดับความ รุนแรงของ ผลกระทบ	ค่าความเสี่ยง (โอกาส x ผลกระทบ)
(๓) ความเสี่ยงการ ทุจริตด้านการจัดซื้อ จัดจ้าง	๑) เจ้าหน้าที่เรียกรับ สินบนหรือเงินทอนใน การจัดซื้อจัดจ้าง โดย ร้านที่มีเงินทอนเยอะ จะได้รับการพิจารณา ก่อนเป็นอันดับแรก ทำให้ได้พัสดุที่ไม่มี คุณภาพ ไม่ตรงตาม คุณลักษณะหรือความ ต้องการที่จะใช้งาน	๓	๑	๓
(๔) ความเสี่ยงการ ทุจริตด้านการ บริหารงานบุคคล	๑) ผู้บริหารเรียกรับ สินบนจากเจ้าหน้าที่ ที่ติดต่อมาเพื่อขอ โอน/ย้าย หรือบรรจุ แต่งตั้ง	๒	๑	๒
	๒) ผู้บริหารเรียกรับ สินบนจากพนักงาน จ้างเพื่อแลกกับการ ต่อสัญญาจ้าง	๒	๑	๒

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต ดังนี้

- กำหนดระดับความเสี่ยง (Degree of Risk) โดยใช้ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต (Likelihood) คูณด้วยระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ซึ่งระดับความเสี่ยงกำหนดไว้เป็น ๔ ระดับ และจัดทำแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)

ระดับความเสี่ยง = โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต x ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

Degree of Risk = Likelihood x Impact

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๑๕ - ๒๕
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	๙ - ๑๔
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๔ - ๘
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk : L)	๑ - ๓

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
๔	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
๓	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
๒	๒	๔	๖	๘	๑๐
๑	๑	๒	๓	๔	๕

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
๔	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
๓	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๒	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
๑	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง

ตารางประเมินระดับความเสี่ยง

ประเด็นความเสี่ยงการ ทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง การทุจริต	ระดับความเสี่ยง			
		ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
(๑) ความเสี่ยงการทุจริต ด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราช บัญญัติการ อำนวยความสะดวกใน การพิจารณาอนุญาตของ ทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	๑) เจ้าหน้าที่มีการเรียก รับสินบน เพื่อช่วยให้ การพิจารณาอนุมัติ อนุญาตง่ายขึ้น หรือ ได้รับการยกเว้น หรือไม่ เป็นไปตามกฎหมาย	✓			
	๒) เจ้าหน้าที่มี พฤติกรรมเลือกปฏิบัติ กับประชาชนผู้มาติดต่อ ราชการโดยไม่ให้บริการ แก่ประชาชนตามลำดับ อันเนื่อง มาจาก ความสัมพันธ์ส่วนตัว หรือการให้สิทธิพิเศษแก่ คนบางกลุ่ม หรือมีการ ติดสินบนเพื่อให้ได้คิว ด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราช บัญญัติการ อำนวยความสะดวกใน การพิจารณาอนุญาต ของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ เร็วขึ้น	✓			
(๒) ความเสี่ยงการทุจริต ด้านการใช้อำนาจตาม กฎหมาย	๑) การใช้อำนาจหน้าที่ ของเจ้าหน้าที่ ในทางมิ ชอบ เพื่อเรียกรับ ผลประโยชน์ หรือให้ ได้มาซึ่งผล ประโยชน์ เพื่อให้เกิด ผลต่อการ สนับสนุนแผนงาน โครงการ		✓		

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยงทุจริต	ระดับความเสี่ยง			
		ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
(๓) ความเสี่ยงการทุจริตด้านการจัดซื้อจัดจ้าง	๑) เจ้าหน้าที่เรียกรับสินบนหรือเงินทอนในการจัดซื้อจัดจ้าง โดยร้านที่มีเงินทอนเยอะจะได้รับการพิจารณาก่อนเป็นอันดับแรก ทำให้ได้พัสดุที่ไม่มีคุณภาพ ไม่ตรงตามคุณลักษณะหรือความต้องการที่จะใช้งาน	✓			
(๔) ความเสี่ยงการทุจริตด้านการบริหารงานบุคคล	๑) ผู้บริหารเรียกรับสินบนจากเจ้าหน้าที่ ที่ติดต่อมาเพื่อขอโอน/ย้าย หรือบรรจุแต่งตั้ง	✓			
	๒) ผู้บริหารเรียกรับสินบนจากพนักงานจ้างเพื่อแลกกับการต่อสัญญาจ้าง	✓			

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

องค์การบริหารส่วนตำบลแสงอรุณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยงต่อการทุจริต	ระดับของความเสี่ยง (โอกาส x ผลกระทบ)	วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
(๑) ความเสี่ยงการทุจริตด้านการอนุมัติอนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	๑) เจ้าหน้าที่มีการเรียกรับสินบน เพื่อช่วยให้การพิจารณาอนุมัติ อนุญาตง่ายขึ้น หรือได้รับการยกเว้นหรือไม่เป็นไปตามกฎหมาย	(ต่ำ)	๑. มีการประกาศมาตรการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริต การติดสินบน ประกาศให้รู้โดยทั่วกัน ทางเว็บไซต์หลักขององค์การบริหารส่วนตำบลแสงอรุณ หรือที่ตั้งสำนักงาน ๒. มีระบบและช่องทางรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตของหน่วยงาน ทางเว็บไซต์หลักขององค์การบริหารส่วนตำบลแสงอรุณ
	๒) เจ้าหน้าที่มีพฤติกรรมเลือกปฏิบัติกับประชาชนผู้มาติดต่อราชการโดยไม่ให้บริการแก่ประชาชนตามลำดับอันเนื่องมาจากความสัมพันธ์ส่วนตัวหรือการให้สิทธิพิเศษแก่คนบางกลุ่ม หรือมีการติดสินบนเพื่อให้ได้คิวด้านการอนุมัติ อนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ เร็วขึ้น		๑. จัดทำแผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงานตามกฎหมายเผยแพร่ ณ จุดให้บริการ ๒. จัดทำคู่มือการให้บริการประชาชนที่หน่วยงานและผ่านช่องทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ๓. จัดทำคู่มือหรือมาตรฐานการปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลแสงอรุณ ๔. ประกาศนโยบาย No Gift Policy
(๒) ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจตามกฎหมาย	๑) การใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในทางมิชอบ เพื่อเรียกรับผลประโยชน์ หรือให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ เพื่อให้เกิด ผลต่อการสนับสนุนแผนงานโครงการ	(ปานกลาง)	๑. มีมาตรการแสดงเจตนาภรณ์ในการนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารด้วยการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตเพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใส ๒. มีมาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ขององค์การบริหารส่วนตำบลแสงอรุณ

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยงต่อการทุจริต	ระดับของความเสี่ยง (โอกาส x ผลกระทบ)	วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
(๓) ความเสี่ยงการทุจริตด้านการจัดซื้อจัดจ้าง	๑) เจ้าหน้าที่เรียกรับสินบนหรือเงินทอนในการจัดซื้อจัดจ้าง โดยร้านที่มีเงินทอนเยอะจะได้รับการพิจารณาก่อนเป็นอันดับแรก ทำให้ได้พัสดุที่ไม่มีคุณภาพ ไม่ตรงตามคุณลักษณะหรือความต้องการที่จะใช้งาน	(ต่ำ)	๑. มีมาตรการป้องกันการใช้จ่ายงบประมาณที่ไม่สมควร ผิดวัตถุประสงค์ ไม่มีประสิทธิภาพ ๒. มาตรการแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตของหน่วยงาน
(๔) ความเสี่ยงการทุจริตด้านการบริหารงานบุคคล	๑) ผู้บริหารเรียกรับสินบนจากเจ้าหน้าที่ ที่ติดต่อมาเพื่อขอโอน/ย้าย หรือบรรจุแต่งตั้ง	(ต่ำ)	๑. ประกาศนโยบาย No Gift Policy ๒. จัดช่องทางร้องเรียนกรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมการร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ ๓. จัดโครงการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับผู้บริหาร สมาชิก อบต. พนักงานส่วนตำบล พนักงานจ้างของอบต. แสงอรุณ
	๒) ผู้บริหารเรียกรับสินบนจากพนักงานจ้างเพื่อแลกกับการต่อสัญญาจ้าง		๑. ดำเนินการสรรหา รับโอนย้าย หรือขอใช้บัญชีเพื่อบรรจุแต่งตั้ง เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ

จากการวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ และมาตรการการจัดการความเสี่ยงข้างต้น พบว่าไม่เคยปรากฏข้อมูล หรือการร้องเรียนในเรื่องดังกล่าวแต่ประการใด เป็นเพียงการประมาณการว่าอาจจะเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้นในอนาคต องค์การบริหารส่วนตำบลแสงอรุณ เล็งเห็นความสำคัญในเรื่องดังกล่าว จึงได้ทำการจัดทำมาตรการต่างๆ เพื่อเป็นการป้องปรามบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลแสงอรุณขึ้น อันเป็นการไม่ประมาท และเพื่อสร้างความตระหนักรู้ในบทบาทของบุคลากร และสร้างจิตสำนึกที่ดี ตามประมวลจริยธรรมที่พึงปฏิบัติ